

Björn Wallgren

Kommunstyrelsen

Svar på motion från Carolin Robson (MP) m fl angående revisorernas rekommendationer rörande underfinansieringen av kommunens kärnverksamheter

Ärende

Vid kommunfullmäktiges sammanträde den 31 januari 2022 (§ 21) väckte Carolin Robson (MP) m fl en motion gällande kommunrevisorernas rekommendationer rörande underfinansieringen av kommunens kärnverksamheter.

Motionärerna uppmanar kommunfullmäktige att uppdra åt kommunstyrelsen att utifrån revisorernas rekommendationer rörande kommunstyrelsens uppsiktsplikt över nämnderna utreda:

- effekterna av det implicita effektiveringskrav som följer av underfinansieringen av kommunens kärnverksamheter förskola, skola, vård och omsorg
- om träffar med nämnderna 2 ggr/år medför bättre insyn i nämndernas verksamhet, ekonomi och utmaningar
- om det finns ett behov av att ärenden som behandlas i KSAU protokollförs

Kommunledningskontoret menar att någon underfinansiering inte sker av kärnverksamheterna, utan att fördelning av budgetmedel sker utifrån behov. Kommunledningskontoret gör bedömningen att kommunstyrelsen lever upp till revisorernas rekommendationer rörande kommunstyrelsens uppsiktsplikt över nämnderna.

Socialnämnden och utbildningsnämnden har yttrat sig i ärendet.

Kommunledningskontorets förslag till beslut

I ärenden som utgör beredning av motioner lägger kommunstyrelsens ordförande förslag till beslut.

Björn Wallgren

Bakgrund

Carolin Robson (MP) med flera har till kommunfullmäktige väckt en motion med rubriken *”Miljöpartiet de gröna angående revisorernas rekommendationer rörande underfinansieringen av kommunens kärnverksamheter och förslag att kommunstyrelsen beaktar det revisorerna rekommenderat”*.

I motionen formuleras att kommunstyrelsen inte utvärderat effekterna av det implicita effektiviseringskrav som följer av underfinansieringen av kommunens kärnverksamheter förskola, skola, vård och omsorg. Motionen hänvisar till ett antal revisionsrapporter från åren 2018–2021.

Motionärerna uppmanar kommunfullmäktige att uppdra åt kommunstyrelsen att utifrån revisorernas rekommendationer rörande kommunstyrelsens uppsiktsplikt över nämnderna utreda:

- effekterna av det implicita effektiviseringskrav som följer av underfinansieringen av kommunens kärnverksamheter förskola, skola, vård och omsorg
- om träffar med nämnderna 2 ggr/år medför bättre insyn i nämndernas verksamhet, ekonomi och utmaningar
- om det finns ett behov av att ärenden som behandlas i KSAU protokollförs

Kommunfullmäktige beslutade den 31 januari 2022 § 21 att remittera motionen till kommunstyrelsen för beredning.

Motionen har från kommunstyrelsen remitterats till utbildningsnämnden och socialnämnden. Utbildningsnämnden och socialnämnden har inkommit med svar på remissen till kommunstyrelsen.

Kommunledningskontorets utredning

Motionärerna uppger i motion *”Miljöpartiet de gröna angående revisorernas rekommendationer rörande underfinansieringen av kommunens kärnverksamheter och förslag att kommunstyrelsen beaktar det revisorerna rekommenderat”* att partiet upprepat protesterat mot avsaknaden av analys av vad tidigare års underfinansiering har inneburit för kärnverksamheterna och att detta medför brister i kommunstyrelsens uppsiktsplikt.

Danderyds kommuns riktlinjer för ekonomistyrning anger följande huvudprinciper för resursfördelning:

Danderyds kommun tillämpar rambudgetering. Det innebär i stort att ett eventuellt tillskott eller avdrag i nästkommande budget relateras till

Björn Wallgren

föregående årsbudget, där förändringen mellan åren är i fokus. Undantaget är de avgiftsfinansierade verksamheterna där så kallad nollbudgetering tillämpas.

Lagar och förordningar ska följas och finansieras.

Kommunens huvudprinciper för resursfördelning är:

- Politiska prioriteringar
- Demografi (volymen inom främst barnomsorg, skola och äldreomsorg)
- Pris- och löneökningar mellan åren
- Verksamhetsförändringar (redan beslutade såsom planerade)
- Driftkostnadsförändringar på grund av investeringsvolymen (kapitalkostnader)

Huvudprincipen är att förändringar i demografi, verksamhet och driftkostnader på grund av beslutade investeringar kompenseras fullt ut. Kompensation för politiska prioriteringar och pris- och löneökningar beslutas inför varje nytt budgetår. Det kan ske övrig kompensation till nämnderna och det beslutas i så fall inför varje nytt budgetår.

Vissa kärnverksamheter som barnomsorg, skola och äldreomsorg är helt eller delvis finansierade genom ett beställar-utförarförhållande och styrs då av förväntade och faktiska volymer inom dessa. Dessa verksamheter erhåller en så kallad peng och check vars nivå beslutas inför varje nytt budgetår.

I riktlinjer för ekonomistyrning anges följande för planeringsprocessen (budgetarbetet):

- Senast i februari månad beslutar kommunstyrelsen om planeringsförutsättningar och direktiv till nämnderna inför budget för nästa kalenderår och plan för ytterligare två år.
- Nämnderna ska senast i juni månad lämna förslag på budget för nästa kalenderår och plan för ytterligare två år. Det görs genom att nämndens beslut och beslutsunderlag i ärendet lämnas in till kommunstyrelsen. I budgetunderlaget ska nettobudget (driftanslag) både för nämnden som helhet och för respektive verksamhetsområde framgå. Vidare ska förändringen mellan budget för nästa kalenderår mot budget för nuvarande kalenderår framgå, samt en beskrivning av de större kostnadsposterna under respektive verksamhetsområde. Underlaget ska även innehålla en omvärldsbevakning tillsammans med en analys av olika nyckeltal som exempelvis nettokostnadsutveckling över tid.

Björn Wallgren

- Kommunstyrelsen bereder senast i oktober månad kommunens budget för nästa kalenderår och plan för ytterligare två år.
- Kommunfullmäktige fastställer senast i november månad kommunens budget för nästa kalenderår och plan för ytterligare två år. Om inget annat anges fastställer kommunfullmäktige nämndmål, nettobudget och investeringsanslag för respektive nämnd.
- Senast i december månad ska nämnderna fastställa nämndens verksamhetsplan för nästa kalenderår. Nämnden fastställer nämndmålets nyckeltal och dess målvärde (årets resultat) samt nettobudgeten för respektive verksamhetsområde.

Nämndernas förslag till budget innefattar en beskrivning av nämndens ansvar, uppgifter och uppdrag med fokus på nämndens ordinarie verksamhet och grunduppdrag. Vidare beskrivs förändringar i nämndens nettokostnader samt eventuella förändringar i kostnadsslag över åren. Nämnden beskriver också prognostiserade volymer som ett underlag för budget. Nämndernas förslag till budget beskriver även risker av väsentlig karaktär. Det kan till exempel handla om ekonomisk risk, risk för verksamhet eller omvärldsrisk och vilka konsekvenser dessa kan få för kommande budget- och planeringsperiod. Slutligen redogör nämnderna för omvärldsanalyser i jämförelse med andra kommuner.

I riktlinjer för ekonomistyrning beskrivs uppföljningsprocessen, där framgår bland annat:

Varje styrelse och nämnd ska fortlöpande följa upp verksamheten både i verksamhetsmässiga och ekonomiska termer inom respektive ansvarsområde.

Kommunstyrelsen ska upprätta minst fyra ekonomirapporter per år. Kommunstyrelsen ska fortlöpande följa nämndernas verksamhet på övergripande nivå. Nämnderna ska minst fyra gånger per år tillstålla kommunstyrelsen en helårsprognos över det ekonomiska utfallet. Huvudfokus i ekonomirapporterna ska vara att beskriva avvikelserna på helårsprognosen mot budget. I samband med delårsrapporten och årsredovisningen ska även det verksamhetsmässiga utfallet följas upp. Vid uppkomna eller förväntade negativa avvikelser mot budget på nämndnivå ska alltid en åtgärdsplan upprättas och beslutas av berörd nämnd och presenteras för kommunstyrelsen. Kommunstyrelsen avgör om det krävs särskilda beslut för att nämnden ska nå en ekonomi i balans.

De fyra ekonomirapporterna redovisas genom budgetuppföljning februari, mars och juli samt delårsrapport per augusti månad. Budgetuppföljningarna redogör för ekonomiska prognoser för helåret samt beskrivning av risker. Riskerna kan vara av olika karaktär, till exempel ekonomisk risk, risk för

Björn Wallgren

verksamhet eller omvärldsrisk. Delårsrapporten är en mer omfattande rapport där bland annat också viktiga händelser beskrivs och redovisningar och prognoser av nämndernas måluppfyllelse.

Varje nämnd och styrelse ska årligen avlämna en skriftlig uppföljning av verksamhet, måluppfyllelse och resultat till kommunstyrelsen. Årsredovisningen ska även innehålla en sammanställd redovisning och en personalekonomisk uppföljning – ett så kallat personalekonomiskt bokslut.

Vad avser protokollföring av arbetsutskottets förslag gäller en ny rutin från och med maj 2022. Arbetsutskottet lämnar inte längre några beslutsförslag till kommunstyrelsen. Arbetsutskottets protokoll innehåller de beslut som arbetsutskottet fattar på delegation. Från och med maj 2022 innehåller arbetsutskottets protokoll även en redogörelse för vilka ärenden, inklusive diarienummer, som arbetsutskottet har berett.

Kommunledningskontorets yttrande

Kommunledningskontoret har i detta tjänsteutlåtande redogjort för kommunens huvudprinciper för resursfördelning, planeringsprocessen (budgetering) samt rapporteringstillfällen där uppföljning sker för bland annat ekonomi och verksamheterna. Vidare har kommunledningskontoret redogjort för de möjligheter nämnderna har att hålla kommunstyrelsen informerad om nämndernas verksamhet, utmaningar och risker i enlighet med de riktlinjer som finns för Danderyds kommuns ekonomistyrning. Inom ramen för ekonomistyrningen och dess processer analyseras och utvärderas finansieringen av kärnverksamheterna. Kommunstyrelsen träffar förvaltningscheferna två gånger per år i samband med arbetet med budget och bokslutsdialog.

Utifrån budgetuppföljningen och dialog med nämnderna och kommunstyrelsens sker en löpande analys av den ekonomiska situationen i kommunen och kommunstyrelsen gör en sammanvägd bedömning av nämndernas behov. Utifrån behovet sker sedan tilldelning av ekonomiska medel till respektive nämnd. Kommunledningskontoret menar att någon underfinansiering inte sker av kärnverksamheterna, utan att fördelning av budgetmedel sker utifrån behov. Kommunledningskontoret anser att den ekonomiska situationen är väl genomlyst och gör bedömningen att den ekonomiska situationen är väl förankrad i dialog med utbildningsnämnden och socialnämnden.

Kommunledningskontoret gör bedömningen att kommunstyrelsen lever upp till revisorernas rekommendationer rörande kommunstyrelsens uppsiktsplikt över nämnderna.

Björn Wallgren

Johan Lindberg
KommundirektörBjörn Wallgren
Ekonomichef

Handlingar i ärendet

1. Tjänsteutlåtande, Svar på motion från Carolin Robson (MP) m fl angående revisorernas rekommendationer rörande underfinansieringen av kommunens kärnverksamheter
2. Kommunstyrelsens ordförandes förslag till beslut, 2022-09-22
3. Reservation (C) mot socialnämndens beslut, 2022-06-15
4. Socialnämndens yttrande, 2022-06-15
5. Socialnämndens beslut, 2022-06-15 § 58
6. Socialförvaltningens tjänsteutlåtande, 2022-05-12
7. Reservation (MP) mot utbildningsnämndens beslut, 2022-06-08
8. Utbildningsnämndens yttrande, 2022-06-08
9. Utbildningsnämndens beslut, 2022-06-08 § 54
10. Bildningsförvaltningens tjänsteutlåtande, 2022-05-20
11. Motionen

Expedieras
Utbildningsnämnden
Socialnämnden